

## ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre 1 frt 25 kr.  
Félévre 2 „ 50 „  
Egész évre 5 „

Megjelenik minden szerdán  
és szombaton.

Egyes szám ára 7 kr.

Hirdetéseket felvesz s rendkívül  
olcsó áron közli a kiadóhivatal.

## SZABADSÁG

## SZERKESZTŐSÉG

és

## KIADÓHIVATAL:

Széchenyi-u. 45. sz.  
a Wagner és Szelényi (ez-  
előtt Gedeon és Tsa) nyom-  
dája. Ide küldendők a lap  
szellemi részét illető köz-  
lemények, valamint az  
előfizetési díjak, hirde-  
tések, nyiltterek és rek-  
lamációk.

POLITIKAI LAP. A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes példányok Groszman J. antiquar-fizletében, Falkenstein S. dohánytőzsdéjében, Hez Jenő, Gubás F., Groszmann J. és Nagy Lajos fűszerkereskedésében kaphatók.

## Korhely-világ.

A közönségnek nincs oka panaszkodni. Van most napirenden botrány és szenzáció elég. A véletlen, a mely tudvalevőleg a legzseniálisabb rendező, úgy intézi a dolgokat, hogy a míg az egyik szenzációnak menetében egy kis szünet, úgy szólván felvonásköz áll be, addig már is felhuzza a függőnyt egy másik, még érdekesebb, még idegesiklandozóbb, még megdöbbentőbb komédia elől.

Néhány nappal ezelőtt Hódmezővásárhelyt, ebben a tősgyökeres magyar városban egymásután dördültek el a pisztolyok és az utca kíváncsi népe ráadásul gyönyörködhetett abban a ritka színjátékban, hogy a városnak két gallérját vitték a börtönbe. Az élők is, a kikre rátette vaskézét a törvény, a holtak is, a kik gyilkos golyóval már ítélkeztek maguk fölött, hűtlenek lettek a városhoz és hűtlenek becsületükhöz. Néhány görbe éjszaka, egy és más szerelmi kaland költségei a város pénzből kerültek ki. Az „urak“ jól mulattak egy kis ideig, de nem a maguk pénzén. Egy kis ideig akadt fényes életmódjuknak sok bámolója, sikerült a külvilágot irigyükké tenni. Nem került nagy fáradságba cigányzene mellett szép asszony csókjával elfelejteni azt a hitványságot, a mit elkövettek és azt a megvetést, a mely reájuk várakozott.

Valamivel később Budapesten egy másik fiatal ember került a rendőrség fogházába. Orfeumos énekesnőnek volt a mindenese. Annak a szennyes dolgival akart pénzt zsarolni. Bizott abban, hogy a kis király, a ki csak nem réglökte el magától azt a szerelemre termett leányt, pirulni és fizetni fog. Isten tudja miért, nem így történt. Belgrád sehogy sem akart szégyenkezni, a főváros rendőrsége pedig közéje csapott ennek a pénzszomjas ármánykodásnak és a tollforgató ember beszennyezvén a maga nevét, pellengére került.

Sejtik ugy-e bár azt a közös vonást, a mely a hódmező-vásárhelyi panamistákat a királyi szerető szárnysegédét egymáshoz hasonlóvá teszi?

Egyiket sem a nyomor küldte a bukásba és szégyenbe. Mindannyian annak a századvégi tragédiának a fonák-hősei, a melynek első felvonásában a mai kor gyöngé emberének pillanatnyi megtántorodását, a melynek harmadik felvonásában a magá-

ról megfélekedezett tivornyázónak, az elvakult korhelynek erőtlen ténfergését és végül, a melynek utolsó felvonásában a meggyalázott, magába roskadt vádlottat avagy a pisztolya után kapkodó gyáva öngyilkost látjuk. A közbenső részekből hiu csillogás, tarka látszat s a nagy-szabású élet harsogó muzsikája tör felénk. És mi, a kik szájtátva bámultuk és szívünk mélyén irigyeltük őket, az utolsó pillanatban alig tudunk szána-kozni rajtuk. A mai kor bélpoklosai ők. Róluk regél a világ apraja-nagyja, de mindenki legalább is megbotrányozással, sőt utálattal.

Ezek a korhelykedésnek és tékozlásnak, a századvég általános betegségének a nagy betegek. De kisebb arányban a társadalom minden rétegénél látjuk a betegség tüneteit. Alig mulik el nap sikkasztás nélkül és kitudja, hány nagy bűneset csirái növekednek titokban, hány könnyelmű fiatal ember jut oda holnap, a honnan nincs visszatérés: a botrányriportok hasábjaira.

Pálinkás-bódék és selyemtapétás mulatók gőzében várja egy zagyvalék tömeg az új század megvirradását. Majd, ha a felkelő nap sugarai keresztültörnek a romlott tömeg körül terjengő párán, úgy hisszük, szét fognak rebbenni e fakó-arcu kétes alakok. Nem lesz dárídó és hejehuja. Munka jut köteles osztályrészül mindenkinek. Becsületes kenyérért fognak küzdeni és vágyakozni az emberek. Valljuk és hisszük, hogy az olyan szennyes botrányokat, mint a melyekben most duskálunk, csak a történelem lapjain fog találni a jövő olvasóközönség.

## Városrendezés.

Egy lépéssel ismét előbbre jutottunk a városrendezés fontos ügyében.

Élénk emlékezetünkben van, hogy a város szabályozására vonatkozólag Adler és Lippay főmérnökök ezelőtt három évvel egy tervezetet készítettek. A város ezt a tervezetet a magyar mérnök és építész-egylettel fölül-bíráltatta s ez az egylet szintén készített egy tervezetet. A városi közgyűlés a két tervezet tanulmányozására és megvizsgálására egy 36 tagú bizottságot küldött ki. Ez a bizottság egyik tervezetet sem tartotta a város viszonyaihoz teljesen kielégítőnek. Az Adler-Lippay-féle tervezet keveset akar, a mérnök és építész-egylet pedig nagyon sokat akar. A bizottság tehát dr. Csáthy Szabó István elnökle alatt egy albizottságot kül-

dött ki a végre, hogy az készítsen még egy harmadik tervezetet, mely a kettő között a középutat foglalja el.

Az albizottság ez év első napjaiban be-terjesztette munkáját *Soltész* Nagy Kálmán polgármesterhez, mint a szabályozási bizottság elnökéhez. A polgármester a memorandumok és az összes munkálatok fölött való tanácskozás végett ma délután két és fél órára hívta össze a bizottság tagjait. A mai napon tehát elhatározó lépés fog történni ebben a fontos ügyben.

A szabályozási bizottság most már vagy az egyik vagy a másik tervezetet elfogadásra ajánlja a városi közgyűlésnek s ezzel a dolog a gyorsabb haladás útjára tér.

Az albizottság munkáját nem ismerjük minden részletében. A beadott jelentésből azonban tájékozólak a következőket közöljük:

## I. A vízfolyások.

A *Szinva*, mely a város felső részeiben, laza kavicsos talajban medrét vájva, változó vizállása miatt évente helyüket! változó meder elfajulásokat okoz és a város felső részében levő primitív-gát építmény által a partok rongálását idézi elő.

Szükséges tehát, hogy ezen gátépítmény más czélszerűbb és állandó jeleggel bíró építménnyel helyettesíttessék. A meder főiránya kelet felé haladva kisebb-nagyobb eltéréseket képez, melyek szélességei is váltakoznak.

A szabályozási terv szerint a Királymalom és Barna-híd közti rész egyenes vonalba helyezendő.

A Geró-utca mentén haladó Szinva-meder gyökeres szabályozása mellett az ott létesítendő híd a régi Ember-piaczig terjedő rész partfalak közt foglalandó volna. Némkülönben új partfalak emelésével lennének helyreigazítandók a Mikuleczky és takarékpénztár háza mögötti erős partkanyarulatok is.

Az ugynevezett Nagy István-féle malomnak és vízi joga kisajátításának folyamánaképpen tekintendő a Szinva-meder szabályozásának azon része, mely a malom duzzasztó zsilipjétől, továbbá azon rész is, mely a Gordon mellett a vasuti hidig terjed.

A meder szélességekre nézve a bizottság részéről azon szelvények fogadtatnak el, melyeket az árvíz alkalmával kiküldött miniszteri szakértők állapítottak meg, u. m.:

a) A Geró-utcaig rézsutos-part lejtők közti szinva-folyás 13 mtr fenék szélességgel,

b) a Geró-utczától az Erzsébet-térig 13 mtr fenék-szélesség partfalakkal,

c) az Erzsébet-tértől a Pecze betorkolásaig a szabályozás alá kerülő részekben 14 mtr fenék-szélesség partfalak közt,

d) a Pecze betorkolástól a vasuti hidig a jelenlegi szélesség részsut partoldalakkal.

Elengedhetetlen kellékek tartja a bizottság, miszerint ott, a hol csak lehet a part legalább egyik oldalon uttal vagy gyalogjáróval birjon, mint a hogy az a tervezetben kitüntetve lett.

A *Pecze-patakok*, melyek négy völgy légköri csapadék természetes levezetői, a város kivül két folyásra egyesülve, a színva folyásával majdnem egyenközűen haladva, a várost átszelik. Csapadéki területük igen nagy, hasonlóképen esésük is és ennek folytán záporok alkalmával nagymennyiségű hordalékot szállítanak, mely iszap lerakódásokat eredményez. Medre felette szabálytalan és a természet-alkotta irány módosítása, a patakok és mellékeinek sűrű beépítése miatt nehéz és költséges leend. A pecze két ágával a város félterületének természetes csapadék levezetője, mint ilyen fontos szereppel bír a végleges csatornázás tervezetében; mert hivatott leend, záporok alkalmával a csatornák által fel nem fogható vizek levezetését közvetíteni és azok részkiömléseit befogadni.

A Pecze-szabályozásra vonatkozó vezér-elvül fogadtattak a következő kellékek:

1. Az erős kanyarulatok kiküszöbölése,
2. lehetőleg egyenes folyás létesítése,
3. annak parafalak-közti foglalása két oldalt gyalog-utakkal, hol lehetséges kocsí utakkal való berendezése, mely kiterjed a mellék-ágakra is.

A tervezet nemcsak azon meder irány változásokat tünteti fel, de a mellette elterülő környéknek szabályozásait is valamint a meder melletti utak és gyalogjárók tervezetét, melyek ugy egészségi, mint tisztasági szempontból kívánatosak és melyek következtében a partfalakra épített jobbadán másod- és harmadrangú építmények megszüntetnének.

## II. Utak és utcák.

A tervben javasolt utszabályozások három osztályzatra oszlanak u. m.:

1. A meglevő egyenetlen és szabálytalan utca-vonalak szemsértő kiszögéléseinek lemetésésével megközelítőleg egyforma szélességű utcák létesítése és kiegyenlítése, ugy mint azt az általános tervezet felmutatja és annak elfogadása után az részleteiben kidolgozandó lesz.

Ezen munka a város fejlődésével fokozatos kiépítésével csak évek folyamán érhető el, czéltudatos fogantatásának előzményei már most is a figyelmes szemlélő előtt nem ismeretlenek.

2. A város háztömbei közt nyitandó új utvonalak létesítése az átvonuló forgalomnak a város központjából való eltérítésére és hogy a város belső területei első sorban kiépítést nyerjenek, hogy a csatornázás, vízvezeték és légszesz vezető hálózat tulságos nagyra ki ne terjesztessék.

Az ezen osztályba tartozó utvonalaknál részleges kisajátítások lesznek szükségesek, melyek azonban okszerű kezelés mellett a város ezen célra alkotandó kisajátítási alapjának kockázata nélkül lebonyolíthatók lesznek. Szükségzerűségük folytán ezen utvonalak 3 osztályba sorolhatók, u. m.:

1-ször. Mielőbbi kivitelre ajánlatnak a Horváth-utca buzatéri összeköttetés. A Széchenyi-utca sertés-piaczi köröndig. A Széchenyi-utca alsó-szirma-utcaiz összeköttetés. A Szirma-utca alsó-gordoni vonal, végre az Alsó- és Felső-Gordon közti párhuzamos ut.

2-ször. A többi tervben kitüntetett utvonal, melyek a főközlekedési vonallal egyenközűen haladnak.

3-ször. Végre azon utvonalak, melyek ezeket keresztezik.

## III. A város külső részein létesítendő utvonalak.

Habár városunk belső részeiben még elegendő tér áll rendelkezésre, hogy czélszerű beépítés mellett a jelenlegi lakosság egy harmadával több kényelmesen lakhasson, mégis tapasztalni, hogy az építési tevékenység azon irányok felé élénkebb, melyek felől a lakosok mindennapi kesesete kiindul. Ezen jelenség a város kelet- és nyugatfelőli kiterjedésén észlelhető és szükséges, hogy már most a következő utirányok kijelöltesenek, melyek az egyes telkek feloszlásánál szigoruan követelendők és fővonalaiiban egy teljes összefüggő uthálózatot képez. A bizottság a tervezetben kitüntetett új vonalak elfogadását ajánlja, melyek szélességei méterben kifejezve bejegyzvők.

## IV. Terek és nyilvános kertek.

Miskolcz városa terekben igen szegény az egyedüli buzatér és szelesi tér rendetlen alakjával áll a vásárok rendelkezésére, melyek a vidéki városokra jelentőségüket még nem veszítették, azért szükséges, hogy azok fejlesztéséről a hatóság gondoskodjék, mi az által éretik el, ha a vásár lehetőleg összpontosítatik, miért a bizottság részéről a jelenlegi buzatér nagyobbitása hozatik javaslatba.

Az élelmi czikkek elárusítására heti vásárok alkalmával két illetve 3 térre volna szétválasztandó és pedig a nagyvásártérre és a volt ember-piacz bővítésével alkotott nagy térre a Hunyad-utca toronyalja közti területen. Terveztetett még egy harmadik élelmi czikk vásártér a népkert mögötti területen a nagy körút mellett.

A nagyobb utcák keresztezéseinél tervbe vétetett egyes kisebb terek beigtatása is.

A közhasználatnak átadott egyszerű, csinos és rendben tartott kertek, a kevésbbé művelt emberre is jó hatással vannak, miért is

## A „SZABADSÁG” TÁRCZAJA.

### Vita a „Borvizes bor“-ról.

Velemmel együtt, látom,  
El-el töltögeted,  
Oktatva is: „Barátom,  
Alul a németet!”

En erre javitom, hogy  
Talán az egyre megy,  
Ha kedvre buzdítón fogy,  
Igy, vagy amugy a *vegy*.

Német vegyül magyarban,  
Vagy németben magyar?  
E kellemes zavarban  
Igyuk, *mig pessg*, hamar.

„Oh, nem mindegy!” — szól bölcsem.  
„Értsd meg a logikát:“  
Illő, hogy alul töltsem  
A savany anyagát.

Ha így bor csap reája,  
Megrázza a vizet;  
És ekképp' dominálja  
Magyar a németet.

Cserélve: úgy jó, mintha  
A bort megrontanám,  
S fájna, ha benne scytha  
Bajszom' megmártanám“.

Ugy, ugy, szólok én erre:  
Értsd a históriát:  
A történelmi elvre  
Építs theoriát!

A tények arra intik  
A csendes figyelőt:  
Alul kerültünk mindig,  
Bár tartva az erőt,

Ennek valami elve,  
Valami oka van,  
Mely *ime*, tetteleg *nyelve*,  
Okadatolva van.

Nem kunszt, hogy birja *felül*  
Magyar a németet;  
*Alul is* birja, *elvbül*.  
A suly a hab-hegyet.

„Bolond elv és bolond ok!“  
Szól erre czimborám.  
„Ilyen *okos* bolondot  
Még nem hallottam ám.

*Higitni* bort a vízzel,  
Ha kell, úgy ám legyen,  
De bor veszszen az izzel?  
Meg nem engedhetem.

Semhogy a te okoddal  
Igyam a borvizest:  
El *eme pinczesokkál*  
Pokolba egyenest!

Csak kiszedem belőle  
Elébb a borokat.  
Borviz? Szót sem felőle!  
De *bort* igyunk, *sokat!*“

Béke! . . . Theoriának  
Csak megmarad a bor,  
Mit őseink ivának.  
Praxis: a zagyva bor.

Dr. Nagy Mór.

## Deákélet 1860-ban.

— Visszaemlékezések. —  
(Vége.)

Magyar ruhába, magyar kalppaggal, „ne bantsd a magyart!“ feliratu csákánnyal és sarkantyuson járt akkor minden deák, sőt minden magyar ember. Hej be szépek voltak azok a vitézkötések, a mikről a mostani gyerek ha meg nem mondom azt se tudja, hogy ezek vékony zsinórból gyönyörű czirádák voltak, kabaton, nadrágon. Kutyának se nézték volna akkor az olyan embert, a ki német makra-ruhát huz magára!

Nekünk kis deákoknak este szorgalmasan kellett tanulni a convictus hosszu asztalára helyezett két szál faggyú gyertya gyenge világá mellett. Kilenczkor kikérdezték a másnapi leczkét s a ki nem tudta, annak joga volt 12 óráig le nem feküdni. Azért

mindazon helyek, melyek egyéb célokra alkalmasak nem volnának, ilyen kertekké alakítandók volnának.

Fejlesztendő volna a város disze, az avasi sétányok és faültetések és a népkert, melynek bővítése javaslatik úgy, hogy körülötte nyaraló telepek létesíthetők.

#### V. Temetők.

A város fejlődésével önként felmerül azon kérdés, mi történjék a város különböző helyein szétszórt és lakházakkal körülvett temetkezési helyekkel. Idejét látja a bizottság annak, hogy a város rendezés tervezetével ezen kérdéssel is foglalkozzék, miért is beható tárgyalásai alapján már most az avasi ev. ref., a Mindszenti róm. kath. és ág. hitv. temetők felhagyását hozza javaslatba. Helyökre vagy a sztpéteri ut és vasut közti területén, vagy a tetemvári temető mögötti alkalmas helyre való új központi temető létesítését véleményezi.

A város nyugati oldalán levő temetők pedig idővel felhagyandók volnának.

#### Egyházmegyei közgyűlés.

A miskolczi ág. ev. egyházmegye f. hó 12-én tartotta újja alakulása után első közgyűlését. Történelmi jelentőségű volt a közgyűlés azért, mert említett egyházmegye kiválva a régi hegyaljai esperességből, mint önálló testület ez alkalommal kezdte meg hivatalos működését.

A közgyűlést, mint korelnök *Zelenka* Pál püspök ur nyitotta meg, melegen üdvözölve a 12. egyház megjelent képviselőit. Majd nagyobb szabású beszédben üdvözölte a püspök az egyházmegye új elnökségét: *Radványi* István kir. tanácsos, felügyelőt és *Turóczy* Pál főesperest.

Az elnökség átvévé a püspöktől hivataluknak jelvényét: a pecsétet, — megtartotta székhelyét.

Elsőnek szót *Radványi* esp. felügyelő s világi elnök. Az egyházmegye részéről iránta tanúsított bizalom, tisztelet és szeretett nyil-

vánulását azzal viszonzza, — ugymond — hogy erejét egyháza szent ügyének áldozza ezután is, mint tette eddig.

E viharos éljenzéssel fogadott, melyen vallásos lélekből fakadt beszéd után *Turóczy* Pál főesperes mondotta el székhelyi beszédét. Ez a beszéd az egyház szeretetnek, a lelkiismeretes kötelesség teljesítésnek és a fáradhatatlan munkálkodásnak fogadalmá volt. Hittel, szeretettel s reménnyel eltelve lép az egyházmegye hajójának kormány-hidjára s miután elnöktársai támogatását kéri a közös munkában, Isten szent lelkének segédelmül hívásával fejezi be remek székhelyi beszédét.

A kölcsönös üdvözlések után főesperes tette le a hivatalos esküt.

Majd következett az egyházmegyei tisztviselők megválasztása, valamennyien egyhangulag hozott határozattal választottak meg és pedig egyházi főjegyző lett: *Kovács* Andor, hernád-vécei lelkész, esp. pénztáros: *Horváth* Sándor, szerencsi takarékpénztári hivatalnok, ügyész: *Déván* Ottó kir. főügyész, ellenőr dr. *Erős* János, szerencsi orvos, számvevő *Hronyecz* József, isk. igazgató.

Megválasztottak az iskolai dékánusok s az egyházmegye iskolái meglátogatás és ellenőrzés szempontjából 2 felső- és alsó-vidéki körbe osztottak be. A felső vidéki körbe esnek: *Stoosz*, Ránk, Kemence, H.-Véce, Fancsal, Ab.-Szántó iskolái, az alsó-kört pedig *Tálya*, Miskolcz, D.-Győr, S.-Arnót, Csanalos, Sajó-Kaza képviselik. Esp. levéltáros lett *Hronyecz* József, számvevőszéki és gyámintézeti elnök *Nemes* Károly diós-győri lelkész, számvevőszéki tagoknak választottak: *Polgár* Lajos, mint világi elnök, *Kulcsár* Károly, *Kulik* Márton, *Lesko* Béla, *Fischl* József.

Az esp. törvényszék a következőleg alakult meg: elnökség az esp. elnökök, tagok: *Sztehlo* András stoósi lelkész, *Lesko* Béla, *Hajász* Pál, *Czékus* László, dr. *Marko* László, *Gaal* Lajos, *Kubinyi* Miklós, *Szopko* Róbert zsányi kir. járásbíró, *Kovács* Sámuel diós-győri tanító, *Czékus* István miskolczi tanító, *Törvényszéki* jegyzőnek *Demeter* Ernő kir. aljársbíró lett megválasztva.

A tanügyi és jogügyi bizottság a nyári nagy gyűlés folyamán lesz megalakítandó.

Nemkülönben ily határozat lett kimondva a tanügyi bizottság és a missiói körök végleges szervezése tekintetében is.

A kiadásokra vonatkozó szükségletet a múlt évi költségvetés keretén belől egyhangulag megszavazta a közgyűlés.

Jövő nagy gyűlés helyéül *Stoosz* jelöltette ki.

Midőn még a jegyzőkönyv hitelesítésére küldetett ki bizottság, énekléssel és Püspök úr Öméltósága által imádkozással megkezdett közgyűlést főesperes hálaadással zárja be.

Közgyűlés után a „Korona“ vendéglőben közeled volt, hol az egyházmegyei elnökséget ünnepelték a nagyszámu résztvevők.

## H I R E K.

— **Görögkeletiek új éve.** Görögkeleti polgártársaink, a kik a Julian-naptár szerint számítják az időt s állandóan tizenhárom nappal hátra maradnak, csütörtökön ünnepelték az új esztendő, mely alkalommal a templomban ünnepélyes istentisztelet volt.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Megrendítő vasuti szerencsétlenség történt szerdán éjjel a miskolcz-füleki vonalon, a milyenhez fogható nálunk már évek hosszú sora óta nem fordult elő. *Feled* és *Balogfalva* állomások között a sűrű ködben összeütközött a 7953. számú tehervonat a 7980. számú tehervonattal. A Magyar Államvasutak igazgatóságának jelentése szerint a szerencsétlenséget *Palkert* Béla balogfalvai állomásfelügyelő okozta az által, hogy elindította a 7953. számú vonatot, pedig ennek be kellett volna várnia *Balogfalván* a másik tehervonat beérkezését. Az összeütközés oly iszonyu erővel történt, hogy három lokomotív és 22 vagon kisiklott és nagyon sok vagon izzé-porrá zúzdott. A szerencsétlenség három emberhalált is követelt áldozatul: *Zadetzky* József, *Buzás* János és *Franczel* József fűtők szörnyet haláltak, míg *Lengyel* Imre mozdonyvezető, *Juhász* Miklós vonatvezető és *Spitkó* József podgyászkezelő könnyű sebesülés árán megmenekültek. A pályán egész nap tartott a vagonroncsok eltakarítása és a sinek javítása. Az igazgatóság a szerencsétlenségben vétkes személyzetet felfüggesztette állásától, *Pai-*

inkább megtanultuk a leckét, nehogy e jogunkat igénybe kelljen venni

De mikor mi apróságok lefeküdtünk, a szoba egyszerre megélnéskült, mert a nagy deákok hol egyik, hol a másik szobában gyűlést tartottak, tanácskoztak, terveket szöttek, a mit mi, a nem alvó nebulók feszült figyelemmel hallgattunk. Arra tisztán emlékszem, hogy sokat szidták az osztrákokat, tüzes beszédet mondtak, készülődtek *Garibaldi*-hoz és mikor elváltak, azzal végeztek azt a sok tüzes beszédet hogy: „megyünk! megyünk!“

Egy este idegen deák toppant be a mi szobánkba. *Kolozsvárról* jött. Gyönyörű fiatal ember volt, szabályos arczzsal, szép tüzes szemekkel. Sok szép fiu volt a mi iskolánkban is, de még sem volt ilyen egy se. „Szervuszatok fiuk, én *Bokros* Elek vagyok *Kolozsvárról!*“ Így mutatta be magát a szép gyermek-ifju. „Azért jöttem, hogy egyezzünk meg az elindulás napjában, induljunk együtt valamennyi református gimnáziumból!“ A miéink tárt karokkal fogadták az idegent, megegyeztek az elindulás napjában és másnap a szép *Bokros* elhagyta az udvarhelyieket.

Többé nem láttam *Bokrost* az életben soha, de mikor csak felbukkant neve a közéletben, mindig megelevenedett lelkemben a szép gyermek-ifju képe. Olyan fájdalmasan

esett hallani azt a sok rosszat, a mit utolsó időben róla írtak. Szinte kedvem lett volna odakiáltani a róla rosszatmondóknak: emberek, nektek nincs jogotok arra, hogy az én gyermekkori szent hitemnek virágos kertjében durva lábakkal gazoljatok! Istenem! miért is kell ilyen tehetségeknek a házára nevezve elkallódní?!

Az olaszországi legio feloszlata után a deákok egy része visszatért az elhagyott iskolába. Egy ilyen *Juhász* nevű volt *Garibaldista* sok élményt beszélt el a kiszökött deákokról. Ez beszélt el, hogy *Bokros* egyike volt a legvitézebb *Garibaldistáknak*. Egyszer ledobta a lova a karja eltört és mielőtt orvosi kezelés alá kerülhetett volna az eltört rész rosszul forrott, azért újra el kellett törni, hogy helyre huzzák és jól forrasszák. *Juhász* jelen volt, mikor egyik klinikán az operációt végrehajtották s ő beszélt el, hogy ez a vas-ember nem jajdult el arra az iszonyu fájdalomra, mikor a karját eltörték és helyre huzzák. E nagy lelki erő láttára a bámuló olasz orvos növendékek „bravó!“ kiáltásban törtek ki. „Ne lássa ez a talján népség, hogy a magyar gyáva, ha szenvedni kell!“ mondotta *Bokros* *Juhásznak*.

Az idő azonban telt s a szüreti vakáció mind jobban közeledett; a nagy deákok egyre haragosabban rázták az öklüket, ke-

ményebben szidták az osztrákokat és egyre elszántabban hangzott a: megyünk... megyünk. Olykor chórusban hazafias dalokat daloltak; némelyik dalnak a mélabus melódiája meg most is cseng a fülemben. Mintha hallanám most is azt a szomorú dalt, mely így végződött:

„Mondj anyámnak drága szókat,  
Mondj szelid vigasztalást;  
Mondj apámnak minden jókat,  
Testvérimnek mondj áldást.  
Feltaláltok szebb hazában,  
Avagy sirom alkonyában,  
Ninesen élet rabházában,  
Szirt a sasnak, vagy halál!“

A vakáció közeledése akkor is, mint most, hangulatot költött a kis deák lelkében. Alig várja azt a sehogyan elérkezni nem akaró kedves napot, melynek öröme annál zavartalanabb volt, mert akkortájt még nem divott a szülő és tanítványt egyaránt rettegető értesítő. Sőt a vakáció is jóval hosszabb volt, mint most, mert akkor még nem voltak az emberek a kis deákok 3 heti szabadságára olyan irigyek. A mennyire visszaemlékszem, úgy rémlik előttem, hogy egész felfogásukban nemesebbek voltak, mint ma. No, de végre elérkezett az utolsó nap utolsó privát órája is. *Szász* *Lukács* arca ez alkalommal feltűnően komoly volt. Felállott a a hosszú convictus asztal végén és ünnepe

keret pedig átszolgáltatta a bíróságnak, de egyebekben is szigorú vizsgálat folyik.

— **Hymen.** Strobl Vilmos pestvidéki kir. törvényszéki jegyző jegyet váltott Gartner Fülöp dohángyári főnök kedves és szép leányával, Margitával.

— **Korcsolyázás villamos láng mellett.** A miskolci korcsolyapályára egy pár nap óta, de természetesen úgy estéknél, alig lehet ráismerni. Villamos lángok (melyek a villamos vasút gyártelepe szolgáltat) szórják vakító sugaraikat a jéglapra és valóságos tündéri képet varázsolnak elő. Van is vendég, mert valóban ritka élvezet az ily szép helyen korcsolyázni.

— **A közönség általános nézete** nem az, a mit laptársunk a „Borsod“ legközelebbi számában hangoztatott a zenekonzervatórium első nyilvános előadásáról. Nagyon szomorú bizonyítványt állítana ki Miskolc város intelligens közönsége a maga zenei felfogásáról, ha a „Borsod“ obscurus nézetét elfogadná. Azt mondja a mi t. laptársunk, hogy a konzervatórium vasárnap délutáni nyilvános vizsgálója „korai volt“. Hát kérdezzük: miképpen adjon magáról életjelt egy nyilvános tanintézet, melyet egyedül a közönség jóakarata támogatása tart fenn, ha előhaladását egy félév letelte után felmutatni akarja? Micsoda formát válasszon erre, ha nem a „vizsga“ formáját? Az esteli hangversenyéről azt állítja, hogy az „csak paródiája volt a hangversenyeknek.“ Alább azonban kegyes elismerni, hogy a „műsorban voltak hangversenyi színvonalon álló számok.“ Hogyan fér meg egymás mellett ez a két állítás? Ha azok a számok egy komoly hangverseny színvonalán megállhattak, akkor azokból csak a legfeketébb rosszakarat csinálhat paródiát. Nem hisszük tehát, hogy a közönség az ilyen szarvas okoskodást a magáénak elfogadná. Legnagyobb kifogása azonban a mi t. laptársunknak az, hogy a hangversenyen olyan növendékek is fölléptek, a kik nem az intézetben nyerték kiképzésüket. Hát annyi bizonyos, hogy a kik csak félve tanulnak az intézetben, azok még nem játszhatják el azokat a hangversenyi színvonalon álló számokat, hanem az is bizonyos, hogy azok, a kik ezeket eljátszották, mind-

nyájan az intézet növendékei és olyanok, a kik kiképzésüket az intézet tanárainak köszönhetik. Ilyen felfogás mellett a budapesti zenekadémiában sem lehetne hangversenyeket rendezni, mert oda is beiratkoznak vidéken képzett növendékek. Azokat például, a kik a szabadkai, szegedi, debreczeni stb. zenekonzervatóriumból lépnek a budapesti zenekonzervatórium valamely magasabb osztályába, szintén nem lehetne fölléptetni. A mi pedig az 1 frt belépő díjakat illeti, higgye el nekünk laptársunk, hogy azt az ott megjelent nagyszámú intelligens közönség közül senki sem sajnálta, ha csak a „Borsod“ cikkírója nem! Mindezekből kitűnik, hogy laptársunkat közleményének megírásában a legnagyobbfokú rosszakarat vezérelte; mert azok, a kiket elmondott, az igazság ítélőszéke előtt meg nem állhatnak. De ha igazsága volna is laptársunknak, még akkor sem volna szabad egy tapintatos hírlapnak így megtámadni egy olyan intézményt, melyre városunkban égető szükség van s a mely még csak most kezdi meg nehéz pályafutását. A sajtónak az a nemes kötelessége, hogy ápolja és féltékenyen őrizze az életrevaló intézményeket, nem pedig az, hogy még csirájában megfojtja azokat. Sajnos, de el kell ismernünk, hogy Miskolcon magasabb méretű zenei élet nincs, és az a mit itt-ott a zene terén produkálunk, nem állja ki a szigorú kritikát. Vegyük például „koszorus“ dalárdánkat. Ez az egyet 24 év alatt már csak megtanulhatott a maga lábán járni és mégis — tessék elhinni — rászorol arra, hogy a sajtó jóakarata támogatása, rászorol arra, hogy az esetleges hibáit meg ne lássa! Hiszen a miskolci koszorus dalárda is adott már olyan dalestélyt most és a múltban akárhányszor, a mely „paródiája volt a dalestélyeknek“; de ám a miskolci sajtó a dalárda árnyoldalait sohasem látta meg, mindig csak a fényoldalát mutatta be a közönségnek. Ugyan mi történt volna ezzel a daláregylettel, ha a sajtó a „Borsod“ cikkírójához hasonló rosszakarattal folytonosan és következetesen egymásután lerántotta volna a dalestélyek művészi produkcióit? Ezt szintén megtehetette volna, mert azt már csak senki sem állíthatja, hogy a koszorus

dalárda énekében a felvont szemöldökű, szigorú, de igazságos kritika bármikor is hibákat ne találja. Valljuk meg őszintén, hogy ha a helyi sajtó folytonosan fekete szemüvegen nézné az egyes intézmények működését, akkor városunk kulturális és humanisztikus egyesületei és intézetei nem virágozhatnának.

— **Bálok.** A „Korona“ tündéri fényben uszó termeiben ma fog lezajlani a legnépszerűbb, legkedélyesebb bál, a *róm. kath. nőegylet*. A bálanyai tisztséget dr. *Tarnay Gyuláné* urnő tölti be. Ez a körülmény maga biztosítja a sikert. Holnap a „Seper“-szálló dísztermében lesz az *izr. ipartársulat* jótékony célú táncvigalma, amely nagyon látogatottnak és sikerültnek ígérkezik. A lady-patronesse *Pollák Lajosné* urnő.

— **Farsangi naptár.** A városunkban tartandó mulatságok, ünnepélyek és hangversenyek sorrendje a következő:

**Január 15-én:** A róm. kath. nőegylet táncvigalma a Koronán.

**Január 16-án:** Az *izr. ipartársulat* táncvigalma.

**Január 23-án:** A kereskedők bálja a Seper-szállóban.

**Január 29-én:** A miskolci ipartestület bálja a Koronán.

**Január 30-án:** A diósgyőri m. kir. vas- és aczélgár vas- és fémestergályosainak zártkörű táncvigalma a „Koronán“.

**Február 1-én:** A dal- és önképzőkör (vasuti dalkör) dalestélye a Seper-szállóban.

**Február 1-én:** A rongyos-egylet bálja a „Koronán“.

**Február 5-én:** A miskolci dalos-egylet dalestélye a Koronán.

**Február 12-én:** A könyvnyomdászok táncvigalma a „Korona“ szálloda dísztermében.

— **A báli névsor iránt.** A báli rendezőségek tudják legjobban, micsoda felfordulások származnak abból, ha egyik vagy másik hölgy kimarad a „jelenvoltak“ sorából. Történik tömérdek lamentáció, haragos apák rontanak be a redakció ajtaján s a báli tudósító komoly veszélyben forog. Pedig a hibának tisztára a bálók rendezői az okai, mert nem gondoskodtak arról, hogy a lapok tudósítói számára teljesen megbízható, pontos névsort állítsanak össze. Minden nagyobb városban az a szokás, hogy a pénztárnál levő rendező sorba összeírja az érkező hölgyek neveit, a mivel nemcsak nekünk a hírlapoknak tesz szolgálatot, hanem a közönségnek is. A bizottsági tagok a bál fényesen berendezett termei előtt ugyanis helyet foglalnak, részben, hogy a jegyeket árulják. A jegyárutató asztalra ki kell tenni egy ív papírt s arra szép betűkkel fel kell írni minden érkező hölgy nevét. A jegyzéket aztán mikor a tudósító megjelenik, át kell adni neki, másnap a lap pompásan hozza a teljes névsort s egy dirczás arczoka sem fog sirni: ugyan minek mentünk ebbe a bálba, mikor még a névsorból is kifeledek. Ez nagyon fontos a mulatságokra nézve s most a farsangon a legmelegebben felhívjuk a rendezőségek figyelmét, mert ezután minden esetleges hibát rájuk fogunk háritani.

— **Gyujtogatás.** Boras Zoltán helybeli hentes házában tűz ütött ki, mely alkalommal egy faszindelyes fészek és több ruhanemű — közel 500 frt értékben elhamvadt. — A megejtett tűzrendőri vizsgálat kiderítette, hogy a gyujtogatást *Papp János* nevű favágó követte el bosszúéretből. A gyujtogatót tartóztatták s átadták a kir. ügyésznek.

— **Paraszt-dráma.** Nemesak az elfinomult idegekkel bíró úri emberek gondoskodnak szenzációkról, hanem maguk a parasztok is. Az úri ember, a mig ezer és ezerféle raffineriával hajtja végre a legrejtélyesebb gaztetteket is, addig az az ember, ki örök életében csak földet kapált az Isten szabad ege alatt, sem nem csúri, sem nem csavarja

lyesen így szólott körül ülő 10 gyermekhez: „Álljatok fel fiúk!“

Mi felállottunk.

Emeljétek fel a jobb kezeteiket és tartsátok fel a három ujjotokat. Így!

Mi megtettük ezt is, komolyan figyeltünk.

„Gyermekek, — így szólalt meg csendesen, de hangja olyan ünnepélyes volt, mint az orgona — tovább már nem tanítalak benne teket, mert odamegyünk, hol a hazaért harcolhatunk. Ti talán még azt sem tudjátok, mi a haza, hát megmagyarázom nektek. Közületek mindenkinek van édes anyja s ti édes anyátokat mindnyájan nagyon szeretitek. Képzéjétek el, ha édes anyátok elhalna és hideg föld alá tennék, milyen szent lenne előttem az a kis darab hant, mely a ti anyátok szerető szívet örökre eltakarna. Lássatok, ilyen szent, sőt szentebb előttünk a haza. Ezt a drága édes anyát, a magyar hazát gonosz népek és emberek megölték, most még halott. De a szeretet a halálból ismét feltámasztja, mint a hogy a Krisztus urunk szeretete feltámaszt a halálból minden jó keresztyént, Mondjátok hát utánam: Eszküszünk, hogy ezt a hazát utolsó lehelletünkig hiven szeretjük!“

A kis sereg utána mondotta az esküt.

„Mondjátok utánam ezt is: Esküszünk hogy ha majd férfiakka növekedünk, küzdünk hazánknak elrablott jogaiért, gyűlölni fogjuk a népek zsarnokait és örömmel áldoz-

zuk fel életünket a hazaért és a szabadságért.“

A kis sereg utána esküdte ezeket is.

A convictus asztalan álló két gyertya halvány virága ráesett a modern Hamilkár arczára. Ünnepélyes hangon így rekesztette be a jelenetet:

„Úgy áldjon meg isten fiúk, mint ezeket soha sem feleditek!“

\* \* \*

Másnap a szélrózsa minden irányában elszéledt a szüreti vakáciát kapott deákság. A hazatérő nebulókkal megrakodott szekek vig danája hangzott erdőn, mezőn, falun. De biz' ennek a vakációnak is meg volt az az egyetlen hibája, mely ellen örökös volt es marad a panasz, mig ezen a földön iskola és deák lesz: átkozott hamar eltelt! Még meg se melegedtünk jóformán otthon s máris menni kellett. Várt a felelmes Szepesy grammatika.

Mikor szüret után visszamentünk, a nagy deákok nem voltak sehol. A ki 17 évesnél idősebb volt, kiszókött a hazából és beállott Garibaldihoz a légióba.

A legió feloszlása után sok Garibaldista, visszatért a gymnasiumba, de Szász Lukacs nem volt közöttük. Híret azóta nem hallottam soha. Azóta hihetőleg narancsfa nőtt a korai fölött.

Aristogiton.

a dolgokat, hanem minden gongolkozás nélkül, egyedül csak a lángoló bosszúérzetétől vezéreltetve ragad fejszét, dorongot, kést, fegyvert a kezébe. Van azonban egy istentelen, nagy bűn, a melynél az a legsajnálatra méltóbb, hogy a leggyakrabban követik el: az *angyalcsinálás* büntette. Egy ilyen ocsmány, nagy bűnről kell most számot adnunk. Egy *Kovács Éva* nevű sajó-kazinczi hajadon letért a tisztesség útjáról s gyermekét beledobta egy pinczelyukba, hogy megszabaduljon tőle. Az apja gyanuját pedig, a ki kérdőre vonta, valahogy elaltatta. A titok azonban, ha még egyszer olyan jól takargatják is, csak kipattan. Az emberek ráakadtak az eldugott kis gyermekre és gyanuba vették a leányt. A sajó-szentpéteri csendőrség is értesült a dologról és azonnal elfogta és vasra verette az embertelen hajadont. A leány apja a feletti bánatában, hogy a leánya ekkora szégyent hozott a fejére a *küiba ugrott* és ott fuladt. A mikor reáakadtak már halott volt. A leányt anyyira megviselte bűnének súlya, hogy a midőn atyjának szomorú végéről értesült, keserves sirásra fakadt és megtörtén, töredelmesen bevallotta bűnét. A leányt ma átadják az ügyészségnek.

— **Pálmay Ilka Miskolczon.** Az érdekes diva Magyarország vidéki városában hangveny-köruttra indul. Miskolczon január hó 21-én, azaz a jövő pénteken a Seper-szállóban tartja hangversenyét. Jegyek kaphatók: Verő I. és Társakönyvkereskedésében.

— **Hirdetmény.** A kézbesíthetlenség és fölösszállítványok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverezés útján Miskolcz gömöri pályaudvar teheraru raktárában folyó évi január hó 20-án délelőtt 9 órakor kerülnek eladásra, melyhez a t. cz. közönség ezenel meghívatik.

— **Egy finom dió-torta** egy korona. Kifűtő friss apró teasütemény 1 klg. 2 frt, franczia praliné 1 klg. 2 frt, valódi udvari cognac 1 próbaüveg 1 korona, kapható: a *Megay* czukrászdában és annak fióküzletében Erzsébet tér, a gőzfürdővel szemben.

— **Általános tudott dolog,** hogy mindennemű köhögés és tüdőbajnál a csukamájolaj az egyedüli és biztos szer, melyet az orvosi kar, különösen azóta kezd ismét a gyakorlatba bevenni, amióta Zoltán Béla fővárosi gyógyszerész, a már minden gyógyszerárban kapható teljesen szag és íz nélküli Zoltán-féle csukamájolajat forgalomba hozta. Főraktár Miskolczon: Baruch Gyula, dr. Szabó Gyula és Balog József gyógyszerárakban és Szabó Béla droguériájában.

— **Alapos oktatás felnőtteknek! Az egyszerű és kettős könyvvitelt,** kereskedelmi levelezés és számvetést, szép és helyesírást, valamint a váltóismét a legújabb gyakorlati és könnyű felfogású tanulmányok alapján minden írástudó nálam, ugy magyar, mint német nyelven a legrövidebb idő alatt alaposan megtanulhatja. **Spronz Dávid,** néptanító. Lakik: *Kis-Hunyad-utca 64. sz.*

### Színház.

A jelen hét kimagasló színházi estéje a *csütörtöki*, január 13-iki előadás volt: Alexandre Bisson 3 felvonásos, sok leleményes és még több szellemességgel megírt vígjátékának az előadása. Kimagaslóvá tette az egészet és különös érdeklődést költöztetett az előadásnak: *Lánczi Ilka* és *Fenyvesi Emil* a „Vigszínház” két elsőrendű tagjának a fellépte. A közönség, melynek ritkán nyílik alkalma igazi, művészi alakításokat látni vidéki színpadon, teljesen megtöltötte a nézőtér és nagyon rokonszenvesen fogadta a vendégeket. Megjelenésükkor zajos tapsviharral üdvözölte őket, azonfelül *Lánczit* pompás virágcsokorral lepte meg.

Az előadás mindvégig derült hangulatban és élvezetesen ment. A czímszerepet *Fenyvesi* adta kitűnő alakításban, ügyes jellemzéssel, melyhez hasonlót Náday fellépte óta

nem volt alkalmunk látni a miskolczi színpadon. Minden egyes jelenete után megújult a taps és felvonások után többször hívták a lámpák elé *Lánczival* együtt, ki egy kedves, szeretetreméltó hölgyet játszott édesen, lebilincselő hatással.

A darab többi szereplői is igyekeztek teljes odaadással érvényre juttatni szerepeiket. Kitűnt ügyes-játékáival: *Mezei* és *Nagy Vilma*, ellenben *Szabados* eleinte sehogysem érezte magát s többször bizonytalansággal küzdött. *Kendi* és *Sarlai* kisebb szerepükben szintén jók voltak. *Németh* különösen pompás epizódalak volt.

Még két estén gyönyörködhetik a közönség *Fenyvesi* művészi játékában; ma, *szombaton*, „Trilby”-ben játsza Svengali szerepét, mely egyike a legkitűnőbb alakításának és holnap, vasárnap a „Valéniász”-ban adja bucsuzóul Csukut, — melyet első eladáskor nálunk *Szabados* interpretált. — *Egyébiránt e vendég-játékokról jövő számunkban részletesen szólunk.*

*Kritikus.*

### Szatócsok gyűlése Mikoládon.

— Rajz. —

Magyarország déli vagy északi városának Czizein-féle kávéházba vezettem t. olvasómat. Rossz nyelvek „csárdá”-nak nevezik az ottan divó hangos poémizálás miatt, de divatos nyelven kávéház.

Kávéház! Mily kétes értelmű kifejezés! Még vegyszéleg is nehéz volna megkülönböztetni, hogy kávé-e vagy mosogatóvíz az a kotyvaszték, a mit ott a vendégek oly jóízűen szünpölnek. Kissé „csöletizű”, mert régi keletű, — de miután a jóhitű zsidók számára még pénteken kell a szombatra valót elkészíteni, bíralat alá nem vétetik. A cukor III-ad rendű s a csészék rögtönzött rózsákkal diszítve vannak, a három napos kávécsépeknek a nyoma. — Annál valódibb a „tubak”, mely: „Ist gefällig!” kinalással gratis körülhordja a főpinczér, a sneidig Luis.

Ujév delutánján, tehát szombaton ültek egy „mógen-dóvd”- (zsidóczimeres) alaku asztal körül a szatócsok s gyűléseznek. A kávéház szűk tere miatt neha-néha a dakó-hegyével kegyelem dőfessel meg is traktálják őket, szintén grátis, de annyira elmélyedtek a tárgysorozatba, hogy észre sem veszik a gyöngéd czirógatást. Szomszédos asztal felől szégyenkezve, szerényen közzéjük lopóznak a faczér kereskedő segédek nyalka bajszuk alól a fojtó szivarfüst.

Elnök köpczös, fúrge emberke, ki fontoskodó arcczal körüljartja parányi szemeit, olykor-olykor műszünetet is csinál, szavai hatását vizsgálván. Megjegyzendő, hogy jelenleg ugyan szatócs, de ezelőtt az esernyő-reperálás nemes mesterességét folytatta k. papajával. — Most is oltalmazásról s védekezésről beszél, nem eső ellen, hanem a korcsmárosokról volt szó; kik erősebbek a zápor-esőnél, az árvíznel, az . . . az . . . antiszemitaiknál . . . No már ennél veszedelmesebbet rájuk nézve nem ismernek. Ekszisz-tencziájuk: a mindennapi kenyér veszélyeztetve van! Ugyvan! Igaz! Helyes! Hangzott mindenfelől. Javaslatom tehát, hogy a korcsmárosokkal létrehozzák a kiegyezést. Eláll! rikacsolt egy eddig labbeli gyógyítással (cipőfojtózással) foglalkozó rezes-orrú ellenzéki egyén, akkor oda van a mindennapi kenyérünk? Igaz! Ugyvan!

Tisz . . . sz . . . telt urraim! szólalt meg egy magas, görnyedt-hátú férfiú, ki valaha *gyalogboltos* volt, vagyis: *házaló*. Urraim! valljuk meg az igazat, hogy mi tagok vagyunk, de nem emberek. Helyes! kiáltottak sokan. De urraim az nem helyess. „Elég sajnós” feleltek kórusban.

„Urraim én *számár* vagyok” Igaz! hallatszott egy vastag hang. Urraim ne tessenek félbeszakítani, *számár* s *balga* vagyok, mert mindig érdeklődtem legjobban önök ügyük iránt. Javaslatom tehát, csatlakozzunk „az

országos kiskereskedők kongresszusához”. De az a lármbán egészen elhangzott. Kiabált Smüle a (volt) talyigás-tanfolyamot végzett egyén, Chajem az ószerész és Rűven a muzeum-gyűjteménye részére volt csont-s rongy szedője. A babyloni zűrzavar sem lehetett nagyobb. Egy dakólokés ébresztette fel az elnököt ország-világot kibékítő elmerengéséből s hangos jajgatására lecsendesült a zshivaj.

T. Gyülekezet! Szóalt meg egy volt slipper szállítási felügyelő, ki az erdő őr hangjánál s a kakuk huhogásánál zengzetesebb hangokat nem hallott. Javaslatom, hogy fekete *Mákos* nevű szatócs társunk menjen fel a miniszterhez és varázs-erejű beszédjével adja elő a tarthatatlan állapotot. Mire amaz elég szerényen Mózes szavaival felelt: hiszen én dadogós beszédű vagyok, hogyan mehetek Pharai elibe, a mi az igazságnak meg is felel.

Teljes csend beálltával még egy eddig közönyösen ülő szatócs-ember szóalt meg. Gunymosoly az ajkain, a megvetés kifejezése szemében. Zsidó-typusa a volt „pozsonyi bachur”-ra vallott. „Halljuk!” hangzott most mindenfelől, halljuk az Isten igéje hirdetését!

„Ha régi tapasztalatom nem csal” vezetébe szavait mosolyogva „és pedig az bőven volt nekem, mert sokat tanulni *akartam*, csak szatócs lenni *nem akartam*, a lenni s nem lenni!” töprengésem daczára. Ebből világosan kitűnik, hogy *akarva, nem akarva* is sokat tapasztaltam és most is lelkiismeretesen csakis tapasztalásaim gyarapítása kedvéért eleget teszek hivatásomnak, mert egy ujkori bölcs pap mondása szerint: „a bachurral az orthodox zsidópap-növendék *mindenre* alkalmas, csak a papi pályára nem.” Javaslatom tehát, miután más utat-módot nem találunk, a mi czélhoz vezetne, hogyha *elmehetne* egy szatócs-deputáció a csuda rabbi Rebb Jesajelehez s hogy ha *lehetne* kieszközölni, hogy Vértés Muki lelki üdvösségeért könyörögjön. Derűtség. „Hallatlan,” pattant fel az elnök komolyan, elsápadva, „hát már annyira vagyunk? Talán kételkednek annak hatalmába?” „Dehogy, dehogyl!” hangzott mindenfelől angyali kórusban. „Allah! Mohamed próféta! Non plus ultra! Haj kom!” „De hiszen Vértés Muki — replikált az elnök — a legnagyobb ellenségünk és a mi fődolog, hogy még él és legjobban érzi magát?” „Legyen nyugodt — felelt amaz — és érte meg jól szavamat, ha már nekünk Vértés Muki lelki üdvösségeért *lehetne* könyörögni, ha mi már ott tartanánk, oh boldogság!, akkor megszűnne egyúttal ellenségünk is lenni és avval együtt az egész vitás ügy.” Hahota s taps kozt vége lön az érdekes szatócs-gyűlésnek.

*Farina.*

### Közönség köréből.

II.

Legtöbb embernek nincs is más kifogása a légszesz ellen, csupán az, „*hogy a gáz használata nagyon költséges.*” Ezen nézet már rég elavult. Volt ugyan és pedig nem régiben oly időszak, midőn a légszesz drágább volt, mint más világító- és fűtő-anyag, de a ki még ma is így vélekedik, az három körülménnyel nem számol: 1. Hogy a jelenlegi viszonyok között csaknem mindenütt alkalmazott ármérséklések és más könnyebítések következtében most ugyanazon árért sokkal több gázt nyerünk, mint régebben. 2. Hogy a jelenkor számos találmánya és előrehaladottsága következtében ugyanazon gáztömeggel hasonlatlan nagyobb világítási tért és több meleget vagy erőhatást lehet elérni, mint ezelőtt. „*Felényi gázmennyiség használata, de négyszeresen erősebb világítás elnyerése, az izzófény eredménye.*” 3. Hogy a petroleum ára változatlan maradt, sőt talán emelkedésnek indult.

A gázvilágítás árara vonatkozólag más világítási anyagokhoz hasonlítva, következőket akarjuk megjegyezni: **Villamos áram** központokból nyerve Budapesten és Kassán Hectovattóránként 5 krba kerül és így **1 frtért** 20 Hectovattórát kapunk. Ezzel egy villamos izzólámpa 16 gyertyafény erejével (az úgynevezett közönséges lámpa 55 Vatt áram felhasználásával) kerek 36 órát ég. **Petroleum** kicsinybeni eladásban legalább 22—24 krba kerül literenként és így **1 frtért** 4—4<sup>1</sup>/<sub>2</sub> litert vehetünk, melylyel egy jó petroleum-lámpa (0.065 l. használatnál 16 gyertyafény erejére) kerek 60—70 órát ég. **Világító gáz** most helyben 15 krba kerül köbméterenként, **1 frtért** tehát 6.66 köbméter kapható; ezzel, közönséges égővel (0.16 köbméter gázhasználat 16 gyertyafény erejére) 41 órát, körégővel (0.14 köbméter 16 gyertyafény erejére) 48, míg izzófénnyel (0.10 köbméter gázhasználat 60 gyertyafény erőre) 60 órán át világíthatnak.

#### 1 frtért tehát kapunk:

	egési idő gyertya- lángokban ki- fejezve.	
Villamos izzófénnyel:	36 × 16 =	576
Petroleum világításnál:	60—70 × 16 =	960—1120
Gázvilágításnál:		
1. Közönséges égővel	41 × 16 =	656
2. Kerek égővel	48 × 16 =	768
3. Izzófénnyel	66 × 60 =	3960

Ezen összeállításból kitűnik, hogy bizonyos pénzösszegért az izzótestek használatával arányban, minden más világítási eszköz, de leginkább a villamos izzófény adja a legkevesebb világítási időt, továbbá az is, hogy az izzótest ugyanazon összegért csaknem négyszeres fényt ad, mint a petroleum.

Egy lakoszoba világítási költsége körülbelül következőleg állítható össze:

1. **Villamos izzófény** használatánál (2 láng a 16, vagy 1 láng 32 gyertyafényre) **óránként 5<sup>1</sup>/<sub>2</sub> kr.**

2. Egy közép nagyságú petroleum függőlámpa (35—40 gyertyafényre) használatánál **óránként 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> kr.**

3. **Légszeszizzóláng** (60 gyertyafényre) **óránként 1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> krba** kerül

A légszeszszel való főzés szintén nem drágább, mint szénnel, a mennyiben a szabályszerűen épített légszeszkályha a tüzelő-anyag fűtőképességét jóval nagyobb mértékben kihasználja, mint a szénkályha, mely utóbbiaknál ugyanis a meleg nagyrészt a tüzhelylemezek és vezető csövek elvonják; az edényekre pedig egy koromréteg rakodik, mely a meleg átmenetét akadályozza, továbbá a tűz sokszor tulságos és hosszabb ideig ég, mint arra szükség lenne. Míg ellenben légszesztüzelésnél sokkal több hő jut az edényekhez, kormozás nem fordul elő, a tűz könnyen a legkisebb fokra szabályozható és nem használat esetén azonnal el is oltítható. Ennélfogva a tüzelő anyag kihasználása légszeszfűzőknél mintegy 50%, sőt elzárt kályhánál 70%-on felülre tehető, míg az szénkályhánál gyakran 5% alúli, de semmi esetre a 10%-ot meg nem haladja és ezért a légszeszszel való főzés jó berendezések helyes kihasználásánál semmi esetre sem drágább, mint a szénnel való főzésnél, tehát takarékosági szempontból és előnyös voltánál fogva ajánlható, különösen a középosztálynak, kereskedők, iparosok, hivatalnokok stb. Kiseb polgári háztartások 3—6 személylyel átlag alig szükségnek több légszeszt a főzéshez, mint körülbelül 1 köb-

métert, azaz 10 krért naponként, míg 10 személyű család ebbeli szükséglete mintegy 1.6 köbméter, tehát 16 kr. egy napra.

A vasalóknak légszeszszel való felmelegítése a mellett, hogy technikai előnyei vannak, olcsóbb, mint más módok, mit különben az is bizonyít, hogy Németországban ez idő szerint 40000-en felüli ily készülék van használatban. Ugyazintén fürdőszobáknál légszeszfűtés a legezészerűbb; jó fürdőkályhák 10—15 perc alatt <sup>3</sup>/<sub>4</sub>—1 köbméter gáz felhasználásával, tehát 7<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—10 krért teljesen meleg fürdőt adnak. Nemkülönbön kitűnően érvényesül a légszeszfűtés a kávépörkölésnél, ugy magánhasználat, mint ipari célokra.

A termeknek légszeszkályhakkal való fűtése lehetővé teszi, hogy gyorsan és pontosan mérsékelhető meleget kapjunk. Vonatközússal a költség kérdésére, meg kell említenünk, hogy a légszeszfűtés állandóan lakott termekben valamivel drágább, mint a szénfűtés, úgy, hogy csakis számos más előnyök figyelembe vétele mellett lesz mégis minél inkább használatba véve. Kisebb, nem állandóan használt termek, vendég-, fürdő-, előszobák, valamint templomok, ünnepi- és vigadó-termek, iskolák és fényképészeti műtermek stb. azonban olcsóbban fűthetők légszeszszel.

A légszesz hajtóerejének ára az általánosan elterjedt gázmotoroknál szintén olcsóbb, mint más ily gépeknél. Kisebb új szerkezetű gázmotorok ugyanis óra és lóerőnként mintegy 750 liter, vagyis 7<sup>1</sup>/<sub>2</sub> kr. értékű gázt, míg nagyobbak csak 600 litert használnak el óránként és a mellett a motorok mindig munkára készen állanak és kevés várakozási időt igényelnek.

A légszeszégőkön, készülékek és motorokon természetesen még újabb tökéletesítések remélhetők a jövőben, valamint ezzel összeköttetésben a légszeszárak mérséklése, a fogyasztás emelkedésével fokozatosan fog bekövetkezni.

Jelenleg egyes házaknak a légszeszszel való összekapcsoltatása azon indokból

utasítottatik vissza, „**hogy nemsokára ugyanis minden villamos lesz.**”

Igy járt az egyszeri ember is, ki verebet kezéből elbocsájtott, midőn galambot a háztetőn látott; különben is az idézet nem találó, amennyiben legcsekélyebb jel sem mutat arra, hogy a légszesznek a villamosság által való kiszoríttatása bekövetkezhetnék. Ellenkezőleg: A legutóbbi 15 év alatt tehát a villamos világítás létesítése óta a légszesztermelés több, mint kétszeres arányban szaporodott. Sőt az utóbbi években csaknem valamennyi légszeszgyár oly városokban is, hol villamos telepek léteznek, rendkívüli mértékben — a szükséglet fokozódása miatt — nagyobbítottak. Ezenkívül az utolsó 10 év folyamán Németországban mintegy 60 új légszeszgyár építettett, eltekintve számos már létező ily gyárak tetemes kibővítésétől. Ausztria és Magyarországon, melyek villamos telepekkel bíró városokban (mint Bécs, Prága, Lemberg, Budapest, Kassa stb.) is szükségessé bizonyultak. Az izzótest forgalomba hozatala óta sok helységben kisebb vagy nagyobb mértékben tapasztalható a villamos világításnak kiküszöbölése, mit különösen nagyobb városokban lehet jobban megfigyelni.

Ezen tények bebizonyíthatják, hogy a légszesznek villamosság által való kiszoríttatásáról, miről ezelőtt gyakran szó volt, most már gondolni sem lehet. A villamos-világítás éppen úgy, mint a petroleum, a légszesz mellett csak csekélyebb mértékben juthat érvényességre.

A légszesz-ipar helyzete számos e téren alkalmazott találmányok által légszesz előállítására és értékesítésére az utóbbi években tetemes mértékben megszilárdult. A találmányosság ezen ipar mezején most oly öröndetesen számos, mint ezelőtt még nem volt és ebből következik, hogy a légszesznek villamosság által való kiszoríttatása csak a mesék országába való. Különben pedig mindkettőnek elég tere van a világban.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

**Ruttkay Menyhért.**

A legjobbnak bizonyult háziszser az emésztés rendbentartására, rendszeres vérkeringés előidézésére, a vér elromlott és hibás alkotórészei eltávolítására (az egészség fentartására nézve az alapfeltételek és gyomorbetegségek gyors és biztos mellőzésére pl. étvágyhiánytól savanyús felbűfögés, puffadás, felhúvadás, hányingerlés, has- és gyomorfájás, gyomorgöres, a gyomor tulerhelése esetében, nyálkásodás, vértolulás, aranyér, női bajokban, bőrbetegségek ellen, használ a 40 év óta kipróbált

**dr. Rósa-féle élet-balsam**

**FRAGNER B. gyógyszer-tárából Prága 203-III.**

Ezen szer feleleveníti az emésztés teljes működését, új és **tiszta vért** készít és biztos, az egész világon elterjedt hatásosnak bevált népies **gyógyszer.**  
1 palack 50 kr., dupla palack 1 frt. Postán 20 krral több.

Mindenféle gyuladások, sebek és kelések ellen, azok gyökeres meggyógyítása végett, a gyuladás megszüntetését eredményező, **tejapadás** és a női emlők keményedése esetében, a gyermekek elválasztásánál: kelések, vérdaganatok, az ujjakon mutatkozó férgesedések esetében, vagy ugyanezen bajoknál a lábakon; kergesedéseknél, kelések ellen, torokdaganatok, hájpuffadások stb. ellen az **ötven év óta** bevált

**prágai házi kenőcs**

A gyógyulás fájdalom nélkül következik be, a kenőcs gyógyító befolyása alatt.  
Szalenczékben 25 és 35 kr. Postán 6 krral drágább.



**Óvás!**

Mindenki csak a **FRAGNER B.**-féle gyógyszer-tár (Prágában) eredeti készítményeit szíveskedjék kérni, hogy a göngyölés minden része a Dr. Rósa balsamánál az itt látható kerek védjeggyel legyen ellátva; míg a prágai házi kenőcs göngyölésének minden részén az itt látható háromszögletű védjegy látható. Mindenki, aki nekem egy hamisítást bemutat vagy beküld, jutalomban részesül.

**Ezer és ezer bizonyítvánnyal bírok, melyeket felmutatni kész vagyok.**  
Raktárak Budapesten: **Török J.** és **Esger A.** gyógyszer-tárában, **Thalmayer és Seit** és **Kochmeister** utódjainál. — **MISKOLCZON:** **dr. Szabó Gy., Baruch Gy., Ujházy K., Rácz J.** és **Balog J.** urak gyógyszer-tárában.

Főraktár a készítőnél

**FRAGNER B.** gyógyszer-tár „a fekete sashoz”  
Prága, Ecke der Spornergasse 203.  
Postai küldemények azonnal.

# Eladó ház!

A Szeles-utca 120. számú

≡ ház ≡

szabad kézből

## örök áron eladó.

Értekezhetni az ott lakó felügyelőnél.

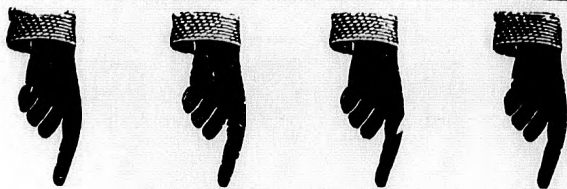
### A BENSON-féle tapasz

következő betegségeknél és bántalmaknál használható állandó sikerrel: **csipőfájás, idegfájdalom, helybeli csúsz, hátszagatás, hátgyöngeség, hátgerinczbántalmak, hörghurut, asthma, megrándulások, idegbántalmak, az ízületek bénasága** stb. A hatás bámulatos, közvetlen és tartó.

1 darab ára 60 kr., a pénz előleges beküldése mellett bérmentve 75 kr.

Főraktár: Gyógyszertár a „Nádor“-hoz Budapest, VI., Váci-körút 17.

Kapható **Miskolcson Balog József, Baruch Gyula, Rácz Jenő és Szabó Gyula** dr. gyógyszerész uraknál.



# Kiadó!

Miskolcson, a Vay-út 6. sz. a.

(volt Moskovitz-féle)

vasöntöde

≡ műhelyei,

≡ színjei stb.

5 szobás lakással

**1898. május 1-től**

gyári vagy gazdasági célokra

## bérbe vehető.

Bővebb értesítést ad a tulajdonos:

**Soltész János,**

Miskolcz, Kisujváros-utca 34. sz.

## Neumann József

tűzifa- és kőszénüzlete Miskolcson, Vay-út 9. szám alatt,  
ajánlja kitünő minőségű

kazinczi darabos kőszénét házhoz szállítva 100 klgként 65 kr.  
kazinczi kőszén a miskolcz-gömöri állomáson

levő raktárban 100 klgként 57 kr.

I. osztályú tölgy hasábfa 1 kocsi (2 méter) 5 frt 10 kr.

I. osztályú bükk hasábfa 1 kocsi (2 méter) 5 frt 60 kr.

Megrendelés fölvételi helyek Miskolcson:

**Nagy Miklós** úr csemege- és fűszerüzlete Városháztér, **Békefi**

**Andor** úr csemege- és fűszerüzlete Széchenyi utca és **Goldstein**

**Mór** úr Király-utca 4-ik szám.

**Vidékre tessék ajánlatot kérni!**

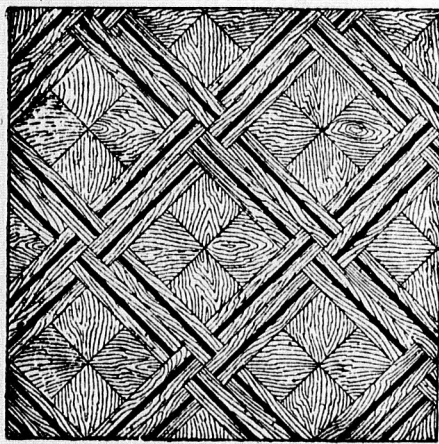
Kitünő minőség- és teljes súlyért szavatol:

Neumann József.

## Genzovits Ödön

első kassai koczkapadló-gyár Kassán, Holló-utca 3. sz.

Ajánlja **amerikai és tábla-parketjeit** kitünő minőségű anyagból, továbbá elvállalja helyben és vidéken bármily



### épületeknek parketirozását

versenyképes árak mellett.

Csinos és izléses kivitel!

Mintalappal szívesen szolgál.

**D<sup>r</sup> WAGNER és TÁRSAI**

**EGYESÜLT GYÁRAK**

MINT BETÉTI TÁRSASÁG

**BUDAPEST**  
IX. TINYÓDY-UTCA 3  
(a Gizella malom mögött.)

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTESEN

**FOLYÉKONY SZÉNSAV**

**SZIKVIZGYÁRAK**  
BERENDEZÉSE ÉS ELLÁTÁSA.

**SÖR ÉS BORKIMÉRŐ**  
KÉSZÜLÉKEK.

**EMONTÖDE**  
ELEKTRO-GALVANIKUS  
FÉMLEMEZELÉSI  
INTÉZET.

99% on és lörv. betétisifon

LÖRV. VED. BÖR. ÉS SÖR. KIMÉRŐ KÉSZÜLÉKEK

Gyors és pontos kiszolgálást!

# WAGNER és SZELÉNYI

gőzerőre működő, a mai kor igényeinek megfelelő, divatos betűnemekkel  
és sajtókkal felszerelt

## KÖNYVNYOMDÁJÁBAN MISKOLCZON

készülnek: bármily terjedelmű művek, naponként vagy hetenként megjelenő

### HIRLAPOK, FOLYÓIRATOK,

**pénzintézeti kimutatások, zárszámadások,**  
táblázatok fekete és színes vonalzással,

LAKADALMI ÉS BÁLI MEGHIVÓK,

\* körlevelek, \* falragaszok, \* árjegyzékek, \*

CZÉGNYOMÁSOK LEVÉLPAPIR- ÉS BORITÉKRA,

czimkártyák, számlák, gyászjelentések, czimkék névjegyek, tánczrendek

és minden a nyomdászat keretébe vágó, itt fel nem sorolt, egyszerű avagy több színben nyomandó munkák.

Áraink *bárkivel szemben is reálisak*, a megrendelés minősége- és mennyiségéhez mérten aránylag igen *jutányosak*, miről t. megrendelőink már eddig is személyesen meggyőződést szerezhettek. Elvünk: a papíron elmondottakat tényekkel is *bebizonyítani*, miért is ajánlatunknál a hangzatos: „minden versenyt legyőző” kifejezések használatát fölöslegesnek tartjuk és kérjük t. megrendelőinket, hogy állításunk igaz voltáról személyesen meggyőződni szíveskedjenek.

A nagyérdemű közönségnek különös figyelmébe ajánlatnak

## A FALRAGASZOK KÉSZÍTÉSÉNÉL

meghatározott, alant olvasható **jutányos** árszabásaink, úgymint:

100 drb egész íves falragasz bélyeggel és kiragasztással	<b>6</b> frt — krtól feljebb
100 „ fél „ „ „ „ „ „	<b>5</b> „ <b>50</b> „ „
100 „ negyed „ „ „ „ „ „	<b>3</b> „ — „ „

*A kiragasztás a jelzett napokon szigorú ellenőrzés mellett pontosan és lelkiismeretesen teljesítettik.*

***Jutányos árainkról tessék személyesen meggyőződni!***

Korrekt, elegáns, hibátlan munka!